

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
Γραφείο Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας

Αρ. Φακ.: Γ.Ε. 14(Δ)/1960/35

24 Μαρτίου 2022

Υπουργό Οικονομικών

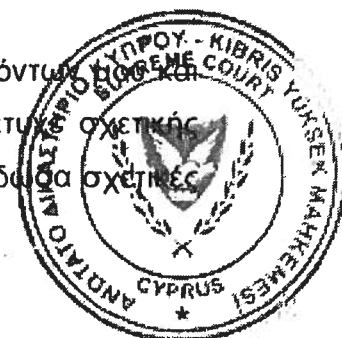
Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας

Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας

Θέμα: Τίτλοι Αξιωματούχων προβλεπόμενοι εκ του Συντάγματος

Το θέμα του τίτλου Ανεξάρτητων Αξιωματούχων οι οποίοι προβλέπονται από το Σύνταγμα και διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και ειδικότερα οι τίτλοι των Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, Βοηθού Γενικού Ελεγκτή και Βοηθού Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας, έχουν προκαλέσει κατά καιρούς προβληματισμό αλλά και διφορούμενες απόψεις. Συγκεκριμένα, το θέμα είναι κατά πόσον ο σωστός τίτλος για τις πιο πάνω θέσεις είναι «Βοηθός Γενικός» ή «Βοηθός Γενικού».

Το θέμα απασχόλησε το Γραφείο μου με την ανάληψη των καθηκόντων του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα και έτυχσε σχετικής μελέτης με σκοπό την αποσαφήνισή του, ως αποτέλεσμα της οποίας έδωσα σχετικές οδηγίες καθόσον αφορά τον Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα.

ΠΙΣΤΟΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

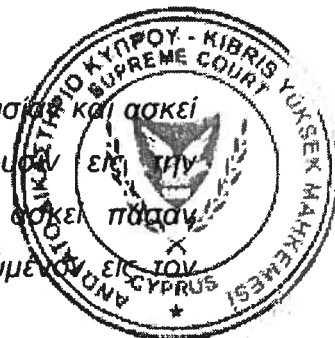
Είναι γεγονός ότι το 2015 είχε δοθεί ερμηνεία από τον τέως Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, κ. Κώστα Κληρίδη, και σύμφωνα με αυτήν καταλήγει ότι ο ορθός τίτλος είναι «Βοηθός Γενικού». Σημειώνω ότι η γνωμάτευση του κ. Κληρίδη, δόθηκε μετά από ερώτημα του Γενικού Ελεγκτή στις 09.07.2015 το οποίο απαντήθηκε από τον κ. Κληρίδη αυθημερόν. Είναι επίσης γεγονός, ότι η πιο πάνω γνωμάτευση του κ. Κληρίδη είχε ανατρέψει την μέχρι τότε επικρατούσα κατάσταση, και στην ουσία την προηγούμενη γνωμάτευση του πρώην Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας αείμνηστου Μ. Τριανταφυλλίδη ημερομηνίας 22.9.1990 η οποία είχε καταλήξει ότι ο ορθός τίτλος είναι «Βοηθός Γενικός».

Η δική μου κατάληξη όσον αφορά τον Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα μετά την πιο πάνω αναφερόμενη μελέτη ήταν ότι ο σωστός τίτλος είναι «Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας», τίτλο τον οποίο αυτός χρησιμοποιεί μέχρι σήμερα. Όμως θεωρώ επιβεβλημένο να προχωρήσω σε γνωμάτευση επί του θέματος και για τους τρεις αξιωματούχους που προνοούνται από το Σύνταγμα για οριστική αποσαφήνιση του ζητήματος αυτού και ομοιομορφία στην χρήση των τίτλων τους από τους επηρεαζόμενους Αξιωματούχους, αλλά και ενόψει των δύο προηγούμενων αντίθετων γνωματεύσεων των προκατόχων μου, ως ανωτέρω αναφέρεται. Σημειώνω επίσης ότι επιλαμβάνομαι του θέματος τόσο με αφορμή πρόσφατου σχετικού προς εμένα ερωτήματος του Βοηθού Γενικού Ελεγκτή, όσο και για την αποφυγή περαιτέρω ανομοιομορφίας, η οποία παρατηρείται ίσως ένεκα της ύπαρξης των δύο πιο πάνω γνωματεύσεων.

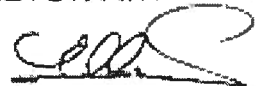
Υπό τα πιο πάνω δεδομένα, γνωμοδοτώ ως ακολούθως:

Σύμφωνα με το Άρθρο 114 του Συντάγματος—

«1. Ο βοηθός γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας έχει την εξουσία και ασκεί τις υπηρεσίες και τα καθήκοντα, άτινα κανονικώς εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του αξιώματός του. Ούτος ωσαύτως δύναται να ασκεί πάσαν εξουσίαν και να εκτελεί πάσαν υπηρεσίαν ή καθήκον εμπτεπιστευμένων

ΠΙΣΤΟΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

ΑΡΧΙΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗΤΗΣ

γενικών εισαγγελέα της Δημοκρατίας δυνάμει του Συντάγματος ή των νόμων υποκείμενος εις τας οδηγίας του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας.

2. Ο βοηθός γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας αναπληροί τον γενικών εισαγγελέα της Δημοκρατίας εν τη ενασκήσει των καθηκόντων αυτού εν περιπτώσει απουσίας ή προσκαίρου κωλύματος αυτού.».

Σύμφωνα με το Άρθρο 117 του Συντάγματος—

«1. Ο βοηθός γενικού ελεγκτού έχει την εξουσίαν και εκτελεί τας υπηρεσίας και τα καθήκοντα, άτινα κανονικώς εμπίπτουσιν εις την αρμοδιότητα του αξιώματός του. Ούτος ωσαύτως δύναται, υποκείμενος εις τας οδηγίας του γενικού ελεγκτού, να ασκή πάσαν εξουσίαν και να εκτελή παν καθήκον ή υπηρεσίαν εμπεπιστευμένην εις τον γενικόν ελεγκτήν δυνάμει του Συντάγματος ή του νόμου.

2. Ο βοηθός γενικού ελεγκτού αναπληροί τον γενικόν ελεγκτήν εν τη ενασκήσει των καθηκόντων αυτού, εν περιπτώσει απουσίας ή προσκαίρου κωλύματος αυτού.».

Σύμφωνα με το Άρθρο 128 του Συντάγματος—

«1. Ο βοηθός γενικού λογιστού έχει την εξουσίαν και εκτελεί τας υπηρεσίας και καθήκοντα, άτινα κανονικώς εμπίπτουσιν εις την αρμοδιότητα αυτού. Ούτος ωσαύτως δύναται υποκείμενος εις τας οδηγίας του γενικού λογιστού να ασκή πάσαν εξουσίαν και να εκτελή πάσαν υπηρεσίαν και καθήκον εμπεπιστευμένον εις τον γενικόν λογιστήν δυνάμει του Συντάγματος ή του νόμου.

2. Ο βοηθός γενικού λογιστού αναπληροί τον γενικόν λογιστήν εν τη ενασκήσει των καθηκόντων αυτού εν περιπτώσει απουσίας ή προσκαίρου κωλύματος αυτού.».

Ξεκινώντας από τον τίτλο του Βοηθού Γενικού Ελεγκτή, και ερμηνεύοντας κατ' αναλογία (mutatis mutandis) τους λοιπούς άνω τίτλους, ευλόγως, μπορεί να ληφεί

ΠΙΣΤΟΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦ

ΑΡΧΗΡΟΤΟΚΟΛΛΗ

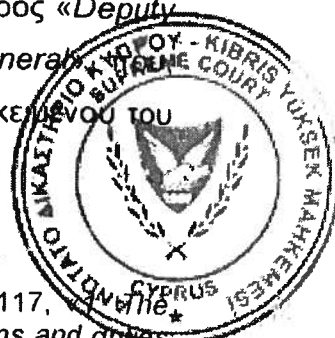
ότι σύμφωνα με τη γραμματική ερμηνεία του άνω κειμένου, ο τίτλος του Βοηθού Γενικού Ελεγκτή είναι «Βοηθός Γενικού Ελεγκτού» ως οι ρητές διατάξεις του άνω Άρθρου του Συντάγματος. Πλην όμως, είναι καθολικά γνωστό ότι οι κανόνες ερμηνείας τόσο του Συντάγματος, όσο και γενικά της νομοθεσίας δεν περιορίζονται στη γραμματική ερμηνεία. Ως εκ τούτου, περαιτέρω ανάλυση είναι δεδομένο ότι θα πρέπει να γίνει, λαμβάνοντας υπόψη και το τούρκικο κείμενο του Συντάγματος -που επίσης αποτελεί επίσημο κείμενο του Συντάγματος- σε συνδυασμό με το αγγλικό κείμενο του Συντάγματος, που σύμφωνα με τη νομολογία, μπορεί να λαμβάνεται υπόψη για σκοπούς ερμηνείας

Στο τούρκικο κείμενο του Συντάγματος, ο όρος που χρησιμοποιείται για το Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, στο Άρθρο 117 του Συντάγματος, είναι «*Bas Murakip Muavini*» που μεταφράζεται στα ελληνικά ως «ο Βοηθός Γενικός Ελεγκτής».

Όπως αναφέρει ο τότε συντάκτης του τούρκικου Δελτίου Ειδήσεων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου κος Ανδρέας Θεοφυλάκτου, σε σχετική βεβαίωση του η οποία βρίσκεται στον σχετικό φάκελο της Νομικής Υπηρεσίας και επί της οποίας βασίστηκε ο αιμνηστος Μ. Τριανταφυλλίδης, «Οι λέξεις *Bas Murakip Muavini* μεταφράζονται στα ελληνικά ο Βοηθός Γενικός Ελεγκτής. Στα τούρκικα ο τίτλος Βοηθός Γενικού Ελεγκτού μεταφράζεται ως *Bas Mukakirip Muavini*», κάτι που δεν συναντάται στις άνω ρητές διατάξεις του τούρκικου κειμένου του Συντάγματος που προβλέπουν τη λέξη «*Murakip*» και όχι «*Murakirip*». Τα πιο πάνω επιβεβαίωσε στις 22/03/2022 και ο νυν επικεφαλής του Τομέα Τουρκικού Τύπου του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών κ Ιάκωβος Τσαγκάρης.

Ταυτόχρονα, στο αγγλικό κείμενο του Συντάγματος, προνοείται ο όρος «*Deputy Auditor-General*», σε αντίθεση με τον όρο «*Assistant to the Auditor General*», κατά την άποψή μου, θα ήταν η ακριβέστερη μετάφραση του ελληνικού κειμένου του Συντάγματος¹.

¹ Σύμφωνα με το αγγλικό κείμενο του Συντάγματος, σύμφωνα με το Άρθρο 117, *Deputy Auditor-General shall have such powers and shall perform such functions and duties as normally appertain to his office and also shall, subject to the directions of the President, perform such other functions as may be directed by the President.*

ΠΡΟΤΟΚΟΛΛΑΝΤΙΓΡΑΦ

ΑΡΧΙΠΡΟΤΟΚΟΛΛΑΝΤΙ

Σύμφωνα δε με το Άρθρο 180 του Συντάγματος –

- «1. Αμφότερα, το ελληνικόν και το τουρκικόν κείμενον του Συντάγματος, είναι πρωτότυπα και έχουν το αυτό κύρος και την αυτήν νομικήν ισχύν.
2. Οιαδήποτε αντίφασις μεταξύ των δύο κειμένων του Συντάγματος επιλύεται υπό του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου δι' αναφοράς εις το κείμενον του σχεδίου Συντάγματος το υπογραφέν εν τη Μικτή Συνταγματική Επιτροπή εν Λευκωσία την 6ην Απριλίου, 1960, ως και εν τω παραρτήματι τροποποιήσεων αυτού, το υπογραφέν την 6ην Ιουλίου, 1960, υπό αντιπροσώπων του Βασιλείου της Ελλάδος, της Τουρκικής Δημοκρατίας και της Ελληνικής και Τουρκικής κοινότητας, λαμβανομένου υπ' όψιν και του κειμένου των συμφωνιών Ζυρίχης της 11ης Φεβρουαρίου, 1959, και Λονδίνου της 19ης Φεβρουαρίου, 1959, κατά τε το γράμμα και το πνεύμα αυτών.
3. Εν περιπτώσει ασαφείας, το Σύνταγμα ερμηνεύεται υπό του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου λαμβανομένου υπ' όψει και του κειμένου των συμφωνιών Ζυρίχης της 11ης Φεβρουαρίου, 1959, και Λονδίνου της 19ης Φεβρουαρίου, 1959, κατά τε το γράμμα και το πνεύμα αυτών.»².

Στην εκδοθείσα Απόφαση του, στις 21.03.1963, στην υπόθεση **In the matter of a Reference by the District Court of Famagusta in Criminal case No 972/62 entitled, In the matter of the Tax Collection Law No. 31 of 1962 and Hajikyriakos and Sons of Famagusta, case No. 298/62**, το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο, υπό την Προεδρία του κ. Forstholf, κλήθηκε να αποφανθεί επί της ερμηνείας ορισμένων διατάξεων του Συντάγματος (Άρθρων 87 και 88 του Συντάγματος), που δεν απέδιδαν ακριβώς το ίδιο νόημα στο ελληνικό και στο τούρκικο κείμενο, ενώ το

General, exercise all the powers and perform all the functions and duties vested in the Auditor-General under the provisions of this Constitution or by law.

2. The Deputy Auditor-General shall act for the Auditor-General in case of his absence or his temporary incapacity to perform his duties.»

² Βλ. περαιτέρω **Cyprus Grain Commission etc v. New Vatyll Co-Operative Credit Society R.S.C.C. 91, In re Ladas and others** (1985) 3 CLR 2823, Αίτηση Εκκλησίας της Κύπρου, αρ. 1/89, ημερ. 29.08.1989, Αίτηση Ευθύμιου Ευθυμίου (1991) 3 A.A. 11299.

ΑΡΧΙΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗΤΗΣ

αγγλικό κείμενο προσομοίαζε περισσότερο με το τούρκικο κείμενο. Αποφάσισε τα εξής σχετικά:

«It may be noted at this stage that there appears to exist some conflict between the official texts of the Constitution of this point. The Greek text uses the expression "###", which translated into English means "personal contributions", whereas the Turkish text uses the expression [27] "###" which translated into English means "personal taxes". The English version also uses the expression "personal taxes". In view of the coincidence on this point between the Turkish text and the English version, as aforesaid, the Court is of the opinion, in the light also of Article 180.2 of the Constitution, that the expression "###" in the Greek text should be understood, in a wide sense, as corresponding to the expression "personal taxes" and not the sense in which the expression "###" is used in Article 24.2 as denoting "rate".»³ (οι υπογραμμίσεις είναι δικές μου).

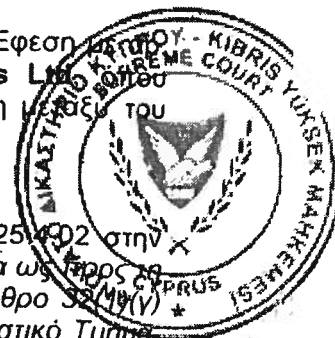
Των ανωτέρω λεχθέντων, εύλογα μπορεί να υποστηριχθεί η άποψη ότι ο ορθός τίτλος είναι «Βοηθός Γενικός Ελεγκτής» λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη ότι η θέση αυτή αφορά τον δεύτερο τη τάξει, ανεξάρτητο αξιωματούχο, στην ιεραρχία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, ο οποίος σύμφωνα με το Σύνταγμα «έχει την εξουσίαν και εκτελεί τις υπηρεσίας και τα καθήκοντα, άτινα κανονικώς εμπίπτουσιν εις την αρμοδιότητα του αξιώματος του»⁴ ενώ, «αναπληροί το Γενικό Ελεγκτή όταν αυτός απουσιάζει»,⁵ και αντικατοπτρίζει, με μεγαλύτερη ακρίβεια, την έννοια του εκ του Συντάγματος «αξιώματος» που κατέχει⁶. Όλα τα πιο πάνω ισχύουν και για τους τρεις υπό εξέταση αξιωματούχους.

³ Βλ. περαιτέρω, Απόφαση Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Πολ. Έφεση 211/10 ημερ. 14.07.2011, **Ιερά Μητρόπολη Πάφου v. Aristo Developers Ltd**, όπου λέχθηκε ότι το αγγλικό κείμενο ακολουθείται [μόνο] για να επιλυθεί αντίφαση μεταξύ του ελληνικού και του τούρκικου κείμενου.

⁴ Άρθρο 117.1 του Συντάγματος.

⁵ Άρθρο 117.2 του Συντάγματος.

⁶ Στην Απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπ. αρ. 1502/2000, ημερ. 25.4.02 στην **Γιάγκος Παπακυριακού v. ΕΔΥ**, λέχθηκε ότι, «ο ισχυρισμός ότι υπήρχε κώλυμα ως προς τη συμμετοχή του Βοηθού Γενικού Ελεγκτή κρίνεται αβάσιμος. Σύμφωνα με το άρθρο 32(1)(γ) του Ν. 1/90 για την πλήρωση θέσεων στη Βουλή των Αντιπροσώπων, στο Δικαστικό Τμήμα, Ανεξάρτητο Γραφείο ή Υπηρεσία συνιστάται Επιτροπή από τον οικείο Προϊστάμενο, ο οποίος

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟ ΑΝΤΙΓΡΑΦ

ΑΡΧΙΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗ

Σημειώνω δε ότι, σύμφωνα με το Άρθρο 115.3 του Συντάγματος «Ο γενικός ελεγκτής και ο βοηθός γενικού ελεγκτού είναι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι της Δημοκρατίας και δεν αποχωρούν της υπηρεσίας ούτε απολύονται εκ της θέσεως αυτών, ειμή υφ' ους όρους και καθ' ον τρόπον οι δικασταί του Ανωτάτου Δικαστηρίου.».

Τα όσα αναφέρονται ανωτέρω συνάδουν και με την ερμηνευτική αρχή ότι οι νόμοι - συμπεριλαμβανομένου και του Συντάγματος - ερμηνεύονται σύμφωνα με τη λογική ερμηνεία⁷.

Οι κανόνες που διέπουν την ερμηνεία του Συντάγματος και οι ιδιαιτερότητές τους έχουν απασχολήσει, μεταξύ άλλων, τους Έλληνες μελετητές του Συνταγματικού Δικαίου. Στο Σύγγραμμα «**Συνταγματικό Δίκαιο**» του Δ.Θ. Τσάτσου⁸, αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής σχετικά:

«Η μέθοδος ερμηνείας του Συντάγματος έχει ως αφετηρία τη μέθοδο που αναπτύχθηκε για την ερμηνεία του (κοινού) νόμου, η οποία κινήθηκε μέσα στην

ενεργεί ως Πρόεδρος, και από τέσσερεις άλλους κατά σειρά λειτουργούς που ακολουθούν ιεραρχικά τον Προϊστάμενο του οικείου Τμήματος. Στο Άρθρο 115 του Συντάγματος, υπέρτατου νόμου της Κυπριακής Δημοκρατίας, προβλέπεται ότι «ο γενικός ελεγκτής είναι προϊστάμενος της ελεγκτικής υπηρεσίας της Δημοκρατίας και ο βοηθός γενικού ελεγκτή έπεται αυτώ. Η ελεγκτική υπηρεσία της Δημοκρατίας είναι ανεξάρτητος υπηρεσία της Δημοκρατίας μη υπαγομένη εις οιονδήποτε υπουργείον». Σύμφωνα με την παράγραφο (3) της ίδιας Συνταγματικής διάταξης, ο γενικός ελεγκτής και ο βοηθός γενικού ελεγκτή είναι «μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι της Δημοκρατίας». Το άρθρο 32(2) (Ν. 1/90) που επικαλέστηκε ο αιτητής, προβλέπει ότι τα μέλη των Συμβουλευτικών Επιτροπών σε όλες τις περιπτώσεις πρέπει να κατέχουν θέση ή τάξη ιεραρχικά ανώτερη από τη θέση που θα πληρωθεί. Είναι προφανές ότι ο Βοηθός Γενικός Ελεγκτής νομότυπα παρίστατο ως μέλος της αρμόδιας Συμβουλευτικής Επιτροπής. Χαρακτηρίζεται από το ίδιο το Σύνταγμα ως μόνιμος δημόσιος υπάλληλος και κατείχε αναμφισβήτητα «τάξη» στην ιεραρχία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, ανώτερη της υπό πλήρωση θέσης. Επιπλέον στην υπόθεση **Λ. Κουρσουμής κ.α. ν. Δημοκρατία** (βλ. πιο πάνω) κρίθηκε νομότυπη η συμμετοχή του Βοηθού Γενικού Ελεγκτή ως δευτέρου τη τάξει αξιωματούχου της Νομικής Υπηρεσίας, στην οικεία Συμβουλευτική Επιτροπή. Το Δικαστήριο είχε θεωρήσει σε εκείνη την περίπτωση απαράδεκτη τη συμμετοχή Δικαστικών λειτουργών, γιατί κάτι τέτοιο ερχόταν σε καταφανή αντίθεση με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών.» (οι υπογραμμίσεις είναι δικές μου).

⁷ Γενικώς, δεν ισχύει συγκεκριμένος ή εξειδικευμένος ερμηνευτικός κανόνας για τις συνταγματικές διατάξεις.

⁸ Τόμος Α, 1994, σελ. 260-267.

ΠΙΣΤΟΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦ

ΑΡΧΙΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗΤΗ

εννοιολογία, την ιδεολογία και τη μεγάλη επιστημονική παράδοση του ιδιωτικού δικαίου. Επειδή και το Σύνταγμα, παρά τις ιδιαιτερότητές του, πρωτίστως και κυρίως είναι νόμος, η ερμηνευτική του προσέγγιση δεν μπορεί παρά να εκκινεί από τους βασικούς κανόνες ερμηνείας του κοινού νόμου (βλ. και Α. Μανιτάκης, Σύνταγματικό Δίκαιο, ο.π., σ.31, ΕΥ. Βενιζέλος, Μαθήματα, ο.π., σ.196 επ.). Οι κανόνες που κυριάρχησαν, κυρίως στην ερμηνεία του (ρωμαϊκού) ιδιωτικού δικαίου, διατυπώθηκαν από τον θεμελιωτή της λεγόμενης «ιστορικής σχολής» του δικαίου Friedrich Carl von Savigny (1778-1864) στο έργο του *System des heutigen romischen Rechts* (τ.Ι. 1840, σ. 213 επ.).

Ακριβώς επειδή αφετηριακή βάση ερμηνείας του Συντάγματος αποτελεί η παραδοσιακή μέθοδος του Savigny ο Δ.Θ. Τσάτσος - στη σελ. 267 - υπενθυμίζει τα κύρια σημεία της, τα οποία αποτελούνται από τις πιο κάτω 4 μεθόδους ερμηνείας:

- (α) Τη γραμματική ερμηνεία. Ως γραμματική ερμηνεία εννοεί ο Savigny την ερμηνευτική κρισιμότητα της "λέξης" με την οποία συντελείται η μεταβίβαση της σκέψης του νομοθέτη στη δική μας σκέψη.
- (β) Τη λογική ερμηνεία. Ως λογική ερμηνεία εννοεί ο Savigny την ερμηνεία που στηρίζεται στη δομή της σκέψης του νομοθέτη. Η ερμηνευτική αυτή προσέγγιση ελέγχει το πόρισμα της γραμματικής ερμηνείας με κριτήριο το λόγο.
- (γ) Την ιστορική ερμηνεία. Με την ιστορική προσέγγιση, ο Savigny υποδεικνύει τη διαπίστωση της πραγματικής κατάστασης που συνέτρεχε κατά το χρόνο γένεσης του νόμου και στην οποία (θεματολογικά) αναφέρονται οι ρυθμίσεις που αφορούν στην κάθε φορά υπό κρίση έννομη σχέση. Και αυτή η προσέγγιση με κριτήριο τις ιστορικές συνθήκες διατύπωσης και διαμόρφωσης του ερμηνευτέου κανόνα λειτουργεί, όπως και η λογική, διορθωτικά των συμπεράσματα της γραμματικής ερμηνείας.
- (δ) Τη συστηματική ερμηνεία. Η προσέγγιση αυτή τοποθετεί τον ερμηνευόμενο κανόνα μέσα στο όλο σύστημα του δικαίου, τον αντιμετωπίζει ως τμήμα της ενότητας αυτής και συναρτά το νόημά του με το νόημα του συστήματος.

ΠΙΣΤΟΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

ΑΡΧΙΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗΤΗΣ

Ο Δ. Θ. Τσάτσος - στη σελ. 26 - υποδεικνύει, επίσης, ότι πέρα από τις ερμηνευτικές προσεγγίσεις που διατυπώνει ο Savigny, η παραδοσιακή θεωρία της ερμηνείας του ιδιωτικού δικαίου προχώρησε και σε άλλες μεθοδολογικές αναζητήσεις, μια από τις οποίες είναι η τελεολογική ερμηνεία. Η τελευταία ανάγει το σκοπό της διάταξης σε βασικό κριτήριο διαπίστωσης του νοηματικού περιεχομένου του ερμηνευτικού κανόνα. Τελικά ο Δ.Θ. Τσάτσος - βλ. σελ. 270 - σημειώνει ότι η κλασσική μέθοδος του Savigny, στηριγμένη κατά κύριο λόγο στη λογική και εντοπισμένη στο κλειστό λεκτικό και νοηματικό περιεχόμενο του Νόμου, θεωρήθηκε για πολλά χρόνια ως κατάλληλη μέθοδος και για την ερμηνεία του Συντάγματος. Παρατηρεί ωστόσο - στις σελ. 271-273 - ότι εκείνη η μέθοδος έχει αποδειχθεί ανεπαρκής λόγω των ιδιαιτεροτήτων του Συντάγματος. Έτσι προτείνει - βλ. σελ. 275 - τη διεύρυνση της κλασσικής νομικής μεθόδου, στο μέτρο που αυτό υπαγορεύεται από τις ιδιαιτερότητες του συνταγματικού νομικού λόγου. Εκφράζει δε την άποψη - σελ. 276 - πως από τη φύση της η ερμηνεία του Συντάγματος, δηλαδή η διάγνωση του κανονιστικού του περιεχομένου, είναι μεθοδολογικά υποχρεωμένη να περιλαμβάνει και στοιχεία πολιτικής αξιολόγησης, η οποία κατ' αυτόν τον τρόπο καθίσταται αναπόσπαστο στοιχείο του ερμηνευτικού έργου.

Την ερμηνευτική μέθοδο της γραμματικής ερμηνείας υιοθετεί και ο H.M. Seervai στο βιβλίο του "Constitutional Law of India", 2α έκδοση, ο οποίος στη σελ. 22 αναφέρει: "Ο χρυσός κανόνας ερμηνείας είναι ότι οι λέξεις πρέπει να διαβάζονται με τη συνήθη, φυσική και γραμματική τους έννοια".

Υιοθετεί επίσης την αποφυγή ερμηνείας η οποία οδηγεί σε άτοπα ή παράλογα αποτελέσματα ή σε δυσχέρειες (βλ. σελ. 36). Περαιτέρω συνηγορεί υπέρ της χρησιμοποίησεως εξωγενών βοηθημάτων για να μπορέσει ο ερμηνευτής να δώσει μια ερμηνεία η οποία θα αποφεύγει τις δυσχέρειες, την αδικία και τα άτοπα ή παράλογα αποτελέσματα. Τέλος, παραθέτει τις γενικές αρχές που πρέπει να διέπουν την ερμηνεία συνταγματικών διατάξεων και υποδεικνύει ότι οι αρχές που σχετίζονται με την ερμηνεία νόμων εφαρμόζονται και στην ερμηνεία του Συντάγματος.».

ΠΙΣΤΟΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦ

ΑΡΧΙΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗΤΗΣ

Τα πιο πάνω υιοθετούνται και στην Απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αίτηση βάσει του Άρθρου 149(B) του Συντάγματος που υποβλήθηκε μετά από άδεια του Δικαστηρίου στην Δ. Χριστόφιας κ.α. προσωπικά και ως Απαρτίζοντες την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ Αριστερά Νέες Δυνάμεις (1996) 3 Α.Α.Δ. 421, όπου, μεταξύ άλλων, ως προς τους ερμηνευτικούς κανόνες που διέπουν τις συνταγματικές διατάξεις, αναφέρθηκαν τα εξής σχετικά:

«Περίπου ταυτόσημες είναι και οι θέσεις που προβάλλονται από τον Rottschaefer στο σύγγραμμα του "Rottschaefer on Constitutional Law", σελ. 16-21. Αναφέρει στις σελ. 16-17: "Η δικαστική διαδικασία εφαρμογής ενός Συντάγματος αποτελεί κατά τους τύπους διαδικασία ερμηνείας ενός γραπτού κειμένου. Οι αρχές οι οποίες έχουν διαμορφωθεί σε σχέση με την ερμηνεία άλλων γραπτών κειμένων είναι σχετικές, αλλά η δύναμή τους επηρεάζεται από το γεγονός ότι πρόκειται για ερμηνεία ενός Συντάγματος. Το Σύνταγμα πρέπει να ερμηνεύεται με τρόπο που να εφαρμόζεται η βούληση εκείνων που το έχουν υιοθετήσει, αλλά η γλώσσα που έχουν χρησιμοποιήσει αποτελεί τον πιο σημαντικό παράγοντα για τον καθορισμό εκείνης της βούλησης. Εξωγενή βοηθήματα, όπως οι συζητήσεις των συνταγματικών επιτροπών μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να επιλύσουν αλλά όχι για να δημιουργήσουν ασάφεια. Οι αρχές ερμηνείας χρησιμοποιούνται από τα δικαστήρια ως οδηγός για την διακρίβωση της έννοιας των συνταγματικών διατάξεων αλλά δεν πρέπει να θεωρούνται ως άκαμπτοι κανόνες".

Αναφορικά με τη χρήση βοηθημάτων ο ευπαιδευτος συγγραφέας αναφέρει, στις σελ. 18-19: "Μεταξύ των πιο σημαντικών βοηθημάτων αποτελεί η εξέταση του ιστορικού της περιόδου που υιοθετήθηκε η επίμαχη διάταξη και των συνταγματικών που επιδιώκοντο κατά την υιοθέτησή της. Οι συζητήσεις των συνταγματικών επιτροπών, η ταυτόχρονη ερμηνεία και η πρακτική ερμηνεία από τη νομοθετική και εκτελεστική εξουσία ειδικά αν συνέχισε επί μακρόν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να επιλύσει αλλά όχι για να δημιουργήσει ασάφεια ... Εξέταση των

ΠΙΣΤΟΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΑΡΧΙΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗΤΗ

συνεπειών που θα προκύψουν από διαζευκτικές ερμηνείες αμφισβητούμενων διατάξεων αποτελεί σημαντικό ερμηνευτικό μηχανισμό"

Εναντίον της ερμηνείας που οδηγεί σε άτοπα αποτελέσματα ή παράλογες καταστάσεις έχει ταχθεί και η δική μας νομολογία. Έχει σταθερά νομολογηθεί ότι οσάκις ένας νόμος επιδέχεται δύο διαζευκτικές ερμηνείες ή ερμηνεία η οποία οδηγεί σε παράλογες καταστάσεις ή άτοπα αποτελέσματα πρέπει να αποφεύγεται (Βλ. Γεωργιάδης ν. Δημοκρατίας (1966) 3 Α.Α.Δ. 612, Κατσάρας κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1973) 3 Α.Α.Δ. 145, Κυριακίδης ν. Δημοκρατίας (1979) 3 Α.Α.Δ. 86, Λόρδος και Αναστασιάδης Λτδ. κ.ά. ν. Επαρχου Λεμεσού (1976) 2 Α.Α.Δ. 145, Orphanage and Training School ν. Attorney-General of the Republic (1977) 1 C.L.R. 302, Αστυνομία ν. Ξυδιά (1991) 2 Α.Α.Δ. 456).

Μια άλλη ερμηνευτική αρχή που έχει υιοθετηθεί από τη νομολογία μας είναι ότι η ερμηνεία πρέπει να είναι εύλογη και τέτοια που να καθιστά το Νόμο λειτουργικό (Δήμος Λεμεσού ν. Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου, Πολιτική Έφεση 8163, 21.4.94).

Έχω παραθέσει σε κάποια έκταση τις αρχές που διέπουν τα της ερμηνείας Συνταγματικών Διατάξεων. Θα προσεγγίσω το επίμαχο άρθρο με βάση την γραμματική ερμηνεία των λέξεων που έχει χρησιμοποιήσει ο Συνταγματικός Νομοθέτης. Προτιμώ την νομική θετικιστική μέθοδο, εκφραστής της οποίας είναι ο διαπρεπής συνταγματολόγος Ν. Ν. Σαρίπολος. Όπως επισημαίνει ο Αριστόβουλος Μάνεσης στο σύγγραμμά του "Αι εγγυήσεις Τηρήσεως του Συντάγματος", σελ. 229 η "θετική περί δικαίου αντίληψις εξυπηρετεί την ασφάλειαν του δικαίου και δι' αυτής την πραγμάτων της πρωταρχικής του επιδιώξεως, η οποία είναι η τάξις και η ειρήνη".» (οι υπογραμμίσεις είναι δικές μου).

Συνοψίζοντας το τι έχουμε ενώπιόν μας, δηλαδή το ελληνικό κείμενο του Συντάγματος, που ρητά ο τίτλος της υπό αναφορά θέσης, αναφέρεται ως «Βοηθός Γενικού Ελεγκτού», το τούρκικο κείμενο του Συντάγματος, που ο τίτλος αυτός*

ΠΙΣΤΟΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦ

ΑΡΧΙΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗ

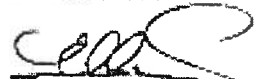
αναφέρεται ως «Βοηθός Γενικός Ελεγκτής» και, ταυτόχρονα, το αγγλικό κείμενο του Συντάγματος που προσομοιάζει με μεγαλύτερη ακρίβεια στο τούρκικο κείμενο του Συντάγματος, με την έννοια ότι το αγγλικό κείμενο αντικατοπτρίζει πλήρως τη λογική ερμηνεία όπως επεξηγήσαμε ανωτέρω, πράγμα που νομολογιακά έχει κριθεί ότι λαμβάνεται υπόψη για σκοπούς ερμηνείας, καταλήγω ότι ο τίτλος «Βοηθός Γενικός Ελεγκτής» της υπό αναφορά θέσης, αντικατοπτρίζει καταλληλότερα την εν λόγω θέση, σύμφωνα με το Σύνταγμα, τους οικείους Νόμους και τη σχετική νομολογία.

Είναι διάχυτη η άποψη στον νομικό κόσμο ότι οι νομοθετικές ερμηνείες θα πρέπει να συμπορεύονται με την λογική. Συνεπώς, ο δεύτερος τη τάξει ιεραρχικά σε μία Ανεξάρτητη Υπηρεσία που προνοείται από τον υπέρτατο Νόμο του Κράτους, που είναι το ίδιο το Σύνταγμα, δεν μπορεί και δεν πρέπει να παρουσιάζεται ή να αντιμετωπίζεται ως εάν να είναι «ο βοηθός του» ιεραρχικά προϊστάμενου της Υπηρεσίας αυτής. Αυτό ισχύει και για τους τρεις ανωτέρω αξιωματούχους. Πρόκειται αναντίλεκτα, για τους επικεφαλής της κάθε υπό αναφορά Υπηρεσίας και αποτελεί εκ των ων ουκ άνευ ότι η αναμενόμενη συνεργασία και ο αλληλοσεβασμός που πρέπει να υπάρχει συμβάλλουν στην ύπαρξη ενός υγιούς καθεστώτος, στους κόλπους του οποίου μπορεί να επικρατήσουν οι ευνοϊκότερες συνθήκες έτσι ώστε να επιτελείται αποτελεσματικά και δημιουργικά η αποστολή της Υπηρεσίας αυτής, με απώτερο σκοπό και στόχο εν τέλει, την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος.

Συνεπώς, για τους λόγους που εξηγώ ανωτέρω, με όλο το σέβας, διαφωνώ με το σκεπτικό και την κατάληξη της γνωμάτευσης του προκατόχου μου κ. Κώστα Κληρίδη, ημερομηνίας 09.07.2015 και ακολουθώ την δοθείσα από τον πρώην Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, αείμνηστο Μιχαλάκη Τριανταφυλλίδη, Γνωμάτευση ημερομηνίας 22.02.1990 με την κατάληξη της οποίας συμφωνώ. Κατ' ακολουθία, για όλους τους πιο πάνω λόγους, γνωματεύω ότι και στους τρεις υπό αναφορά τίτλους θέσεων, η σωστή αναφορά είναι «Βοηθός Γενικός», όπως εξάλλου περίβλεψαν οι τίτλοι αυτοί αναφέρονται και στα σχετικά έγγραφα διορισμού των κατεχόντων σήμερα τα τρία αυτά αξιώματα, ημερομηνίας 29/6/2020 (Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας), 8/1/2013 (Βοηθός Γενικός Ελεγκτής) και 1/9/2020 (Βοηθός Γενικός Λογιστής).

ΠΙΣΤΟΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

ΑΡΧΙΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗΤΗΣ

Δεδομένης της ανωτέρω κατάληξης μου, αποστέλλω την γνωμάτευση μου αυτή στους άμεσα επηρεαζόμενους και τους προϊσταμένους τους, στον Υπουργό Οικονομικών, τον Υφυπουργό παρά τω Προέδρω και τον Γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου για να ακολουθείται στις σχετικές αναφορές του προϋπολογισμού που κατατίθεται στην Βουλή, σε όλες τις σχετικές νομοθεσίες και στην σχετική αλληλογραφία και για τα τρία ανωτέρω προβλεπόμενα εκ του Συντάγματος αξιώματα, έτσι ώστε από τώρα και στο εξής να μην υπάρχει οποιαδήποτε διχογνωμία ή/και διαφοροποίηση ως προς την αναφορά των προαναφερθέντων τίτλων.

Γιώργος Α. Σαββίδης

Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας

Κοιν.: Υφυπουργό παρά τω Προέδρω

Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας

Γραμματέα Υπουργικού Συμβουλίου

Βοηθό Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας

Βοηθό Γενικό Λογιστή της Δημοκρατίας